

NAH-OBSERVATIEKLAS GEEFT TIJD EN ONDERSTEUNING

Als leren niet meer vanzelf gaat

Voor kinderen en jongeren met blijvend hersenletsel is de terugkeer naar school niet makkelijk. Hersenletsel heeft invloed op gedrag, geheugen en emoties. Leren gaat ineens niet meer vanzelf. In de NAH-observatieklas in Tilburg krijgen zij de tijd en ondersteuning om uit te vinden wat ze wél kunnen.

TEKST Carine Harting **BEELD** Inge Hondebrink

Het is middagpauze. In de NAH-observatieklas op het Tilburgse Onderwijscentrum Leijpark zijn de leerlingen druk bezig op hun smartphone. Oortjes in, een beetje onderuit gezakt, net als gemiddelde pubers. Toch zijn ze niet gemiddeld: ze hebben hersenletsel opgelopen, bijvoorbeeld door een ongeluk,

tumor, bloeding of operatie. Er is ruimte voor maximaal acht kinderen. Gedurende de dag wisselt de samenstelling. Sommige leerlingen zijn er de hele dag, zoals de onlangs ingestroomde Damian, terwijl Dunya en Shana ook lessen volgen op het vmbo van Onderwijscentrum Leijpark verderop in het gebouw.

Shana (17) vertelt over Bob; dat is haar tumor. Of liever gezegd wás, want Bob is sinds een jaar weg. Aan de bestralingen heeft Shana blijvend hersenletsel overgehouden, wat zich bijvoorbeeld uit in vermoeidheid, niet tegen prikkels kunnen en geheugenproblemen. 'Terug naar mijn oude school was geen optie. Ik kon niet eens meer rekenen. Je moet weer helemaal uitvinden wat je kan', vertelt ze. 'Vroeger gebruikte ik voor school een computer, maar daar kan ik niet meer mee werken. Ik leer nu uit lesboeken. En als er in mijn agenda staat dat ik opdracht 4 tot en met 18 moet maken, weet ik niet wat dat betekent. In de NAH-klas heb ik geleerd om dat helemaal uit te schrijven: 4, 5, 6, en zo tot 18. Dan begrijp ik het wel. Voor ik kanker kreeg, zat ik op de havo. Nu ben ik al blij als ik mijn vmbo-diploma haal!'

Na een verblijf in het ziekenhuis en revalidatiecentrum kan de terugkeer naar school een frustrerende ervaring zijn, weet Marieke van Hoof. Zij is één van de docenten van de NAH-observatieklas. Samen met onder andere onderwijsassistent Kim van Nieuwstadt zette ze de klas drie jaar geleden op. Hierin werken OC Leijpark, Libra Revalidatie & Audiologie en Siza (ambulante zorg) als team samen. 'Deze kinderen komen van een herstelsituatie, waarin iedere verbetering wordt toegejuicht, naar een omgeving waarin ze weer moeten presteren. Als de terugkeer naar school al mogelijk is, merken ze dat het leren niet meer gaat zoals ze gewend waren. Het tempo en niveau liggen te hoog en hun belastbaarheid is laag. Hersenletsel is aan de buitenkant niet direct zichtbaar of goed uit te leggen. Dat maakt het voor de school ook moeilijk om de juiste ondersteuning te bieden.'

In de NAH-observatieklas hebben ze de rust en tijd om de overgang te maken van patiënt naar leerling. Onderwijs volgen en misschien in de toekomst een diploma halen worden weer reële doelen. 'Ze moeten leren accepteren dat ze niet alles meer kunnen en tegelijkertijd bruggen slaan naar wat ze wel kunnen. Bij ons krijgen ze geen wiskunde of Engels, maar lessen over 'leren leren'. We oefenen met eigen materiaal en eventueel met lesstof van de leerlingen. Met kooklessen of praktische taken zoals cadeautjes inpakken rond Sinterklaastijd, werken we ook aan zelfredzaamheid', vertelt Van Hoof, die de kinderen ziet groeien. Zoals oud-leerling Teun (16), die sinds januari weer fulltime les volgt op het vmbo van het OC Leijpark. Een smal litteken en een deuk in zijn schedel herinneren hem aan het fietsongeluk waarbij hij met zijn hoofd tegen de muur van een tunneltje sloeg.

'Ik had een overlevingskans van 20 procent en lag een tijdje in coma. Eenmaal thuis was ik net een blij ei. Ik stond rustig tien minuten in de

supermarkt te lachen naar een pakje koekjes. Het gaat nu wel stukken beter hoor. Ben weer meer mezelf. Mijn grootste uitdaging is mijn kortetermijngeheugen, dat werkt minder goed. In de NAH-klas heb ik mijn geheugen getraind en geleerd om mijn afspraken voortaan in mijn telefoon te zetten. Dan krijg ik op tijd een melding.'

Het lesrooster kent een vaste indeling, met groepslessen en individuele lessen en voldoende ruimte voor ontspanning. Elke twee weken is er overleg over de voortgang van de leerlingen. Een psycholoog en ergotherapeut van Libra R&A bezoeken de NAH-klas een paar keer per week. De psycholoog observeert en praat individueel met de leerlingen. Ergotherapeut Meike van Ginneken is er bijvoorbeeld tijdens de les 'leerstrategieën'. Meike: 'Ik onderzoek samen met de leerling waar hij of zij tegenaan loopt als het gaat om leren. Vervolgens proberen we verschillende leerstrategieën uit. Zoals het gebruik van flitskaarten, mindmappen of overhoren. Deze klas biedt een veilige omgeving waarin we proefondervindelijk werken en trainen. Bovendien is de volgende stap om zo'n nieuwe leerstrategie ook in het dagelijks leven toe te passen.'

De NAH-observatieklas kan een oplossing zijn voor leerlingen van 6 tot 20 jaar die door niet-aangeboren hersenletsel moeite hebben bij terugkeer naar school. Op basis van observatie, diagnostiek en begeleiding krijgt de leerling een advies over onderwijsbelasting en onderwijsmogelijkheden. Dit maakt een terugkeer naar school mogelijk, eventueel met aanpassingen, zoals meer tijd voor toetsen en extra rustmomenten. Doorstromen naar beroepsonderwijs, dagbesteding of werk behoort ook tot de doelen.